

Landelijke update

8 september 2022

Onderwerpen

1. Hervormingsagenda
2. Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming
3. Specifieke uitkering Jeugd
4. Stand van zaken wetsvoorstel Inzicht en Toezicht
5. Stand van zaken Geschillencommissie sociaal domein (GSD)
6. Symposium Pleegzorg en Gezinshuizen

1. Hervormingsagenda

AGENDA

1. Voorgeschiedenis
2. Onze visie op de Hervormingsagenda
3. Financieel/interbestuurlijk kader
4. Toegang
5. Reikwijdte
6. Administratieve lasten
7. Stelselwijzigingen (regionalisering, afbouw residentieel, zicht op totale zorgstelsel)
8. Tijdpad
9. Doorontwikkeling BJ-42, gedachtenwisseling

Voorgeschiedenis

- 2017-2019: druk op gemeenten vanwege toenemende gebruik en kosten jeugdhulp, onhoudbare situatie
- 2019: tijdelijke afspraken met Kabinet over compensatie en opdracht voor onderzoek
- Ultimo 2020: onderzoek AEF stelt vast dat tekort over 2019 1,7 miljard is
- Voorjaar 2021: uitspraak Commissie van Wijzen en aansluitend bestuurlijke afspraken
- Najaar 2021: start ontwikkeling Hervormingsagenda
- December 2021: coalitieakkoord (511 mln) en opschorting overleg door VNG
- Mei: 2022 herstart agenda

Commissie van Wijzen

- Rijk dient feitelijke tekorten Jeugdwet te dekken, indien gemeenten zich voldoende inspannen
- Agenda nodig om kwaliteit te verbeteren en kosten te beheersen
- Een eerste inschatting van besparingspotentieel van 1 miljard euro en bijbehorende maatregelen
- Diverse aanbevelingen rondom regionalisering en landelijke inkoop

NB. In juni 2021 zijn in lijn met de CvW bestuurlijke afspraken over de bekostiging voor 2022 gemaakt, vooruitlopend op de totstandkoming Hervormingsagenda.

Visie op de Hervormingsagenda – de essentialia

1. Jeugdhulp is niet het antwoord op alle vragen. Meer aandacht voor reikwijdte en context.
2. Hulp dichtbij en integraal: versterking van de toegang/het wijkgerichte werken, de domeinoverstijgende aanpak (onderwijs, volwassenenzorg, bestaanszekerheid) en de afbouw / conversie van residentiële jeugdhulp.
3. De transformatie van de jeugdhulp behoeft een impuls op kwaliteit en innovatie. Meer sturing en kaders en een verbeterde risicodeling tussen rijk en gemeenten.
4. Hanteren van een ander sturingsprincipe voor specialistische jeugdhulp (strakkere kaders, risicodeling rijk-gemeenten, uniforme administratie, regionale samenwerking) versus de lokale hulp die meer collectief en naar eigen inzicht wordt aangeboden.
5. Een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk en gemeenten de kosten te beheersen in lijn met de uitspraak CvW.

Noodzaak agenda

1. Met name kinderen in kwetsbare situaties krijgen niet altijd de hulp die ze nodig hebben.
2. Bieden van vaste en veilige omgeving dichtbij huis voor kinderen die niet thuis wonen -> af en ombouw residentiële jeugdhulp
3. Gemeenten zien resultaten van goede voorzieningen in de wijk -> dit verder doorontwikkelen en beter van elkaar leren (toegang)
4. Inkoop en administratie te complex -> hier hebben professionals en inwoners veel last van en bovendien is het kostenbeslag dermate fors dat het spanning teweeg brengt op de houdbaarheid van het stelsel ('geld voor bureaucratie i.p.v. voor de zorg').

Bestuurlijk en financieel kader hervormingsagenda (1)

Opbrengst werkgroepen:

1. Ongeveer € 600 mln besparing wordt op dit moment op basis van nu voorliggende rapporten realistisch geacht met maatregelen rondom terugdringen administratieve lasten, inzet van POH-Jeugd en verbeteringen in de selectie en contractering
2. Inzet rondom reikwijdte en samenwerking met aanpalende domeinen heeft nog geen voldoende onderbouwde berekening opgeleverd Hier werkt het rijk nu nog steeds aan.
3. Een aantal initiatieven vergt (voor-) investeringen (en frictiekosten) om later besparingen te kunnen genereren.

Inzet rijk:

- Coalitieakkoord is voor het rijk bepalend, inclusief het financieel kader
- Rijk zal dus maximale inspanning leveren om tot een taakstelling van € 1 miljard te komen. Dit vraagt van haar zijde stevige keuzes rondom de reikwijdte jeugdhulp.

Voorstel gemeenten:

- Meewerken aan inperken reikwijdte, eindverantwoordelijkheid ligt bij het rijk om tot daadwerkelijke inperking te komen
- Indien rijk niet tot goede onderbouwing komt, is financieel risico voor het rijk. (in lijn met afspraak over extra 511mln uit coalitieakkoord)
- Stevige afspraken maken over monitoring van feitelijke opbrengsten agenda. Dit is leidend voor de financiële compensatie van gemeenten (Commissie van Wijzen)
- Idem goede positionering en opdracht voor deskundigencommissie (onderdeel uitspraak Commissie van Wijzen)

Bestuurlijk en financieel kader hervormingsagenda (2)

Stand van zaken:

- Rijk is bezig op de uitwerking en financiële onderbouwing op reikwijdte
- Gesprek met het rijk focust zich op:
 - Uitwerking commissie van Wijzen over de inspanningsverplichting en risicoverdeling tussen gemeenten en rijk;
 - Onderbouwing financieel kader van 1 miljard
 - NB: 511 miljard extra (Coalitieakkoord) is nog niet ter sprake – dit is aan het rijk zelf om aanvullend te onderbouwen.
- Na vaststelling agenda werken we aan een duurzaam financieel kader voor de jeugdhulp.
- Verwachting is dat pas op het BO in november hierover een uitkomst wordt bereikt.

Toegang

- Brede consensus dat versterking van het wijkgerichte werken/toegang essentieel is om de hulpverlening naar een hogere kwaliteit te brengen.
- VNG/gemeenten staan aan de lat om een kader voor sterke teams te maken (wat vullen we gezamenlijk in, hoe is aan gemeenten en uitvoering)
- Toerusting voor gemeenten en professionals om de praktijk te versterken.
- We willen dit samen met inzet van toekomstscenario Kind en gezinsbescherming voor het lokale veld oppakken -> 1 kader voor ondersteuningsaanbod op welzijn, zorg en veiligheid.

NB. Dit is dus een onderdeel van de agenda waar gemeenten primair aan de lat staan.

Reikwijdte (1)

Afspraken

- Het Rijk is aan zet om tot een voorstel te komen tot afbakening van de jeugdhulpplicht
- Dit heeft een dubbele beweging:
 - Meer oplossen in collectieve voorzieningen/aanpalende domeinen
 - Beperking van individuele jeugdhulpvoorzieningen

Issues

- Bezuiniging en inhoudelijke doelstellingen lopen door elkaar heen (druk op VWS is erg groot)
- Dit vraagt vooral een paradigmashift (meer richten op totale leven van inwoners en niet te snel kinderen verbijzonderen), waardoor een maatschappelijk debat randvoorwaardelijk is om hier zinvolle stappen te zetten.

Reikwijdte, flankerende beleidsvelden (2)

De agenda voorziet in sterkere aansluiting op de context van de jeugdigen/gezin en meer specifiek de relatie naar:

- Onderwijs
- Volwassenenzorg
- Bestaanszekerheid

Onderwijs (OCW):

- VNG heeft met onderwijsorganisaties propositie ontwikkeld
- Die is verder uit te werken tot een Onderwijs/jeugdhulp-agenda, zoveel mogelijk in samenhang met de Hervormingsagenda

Volwassenenzorg (IZA)

- Versterking samenwerking met vooral volwassenen-GGZ
- Borging van consultatiefunctie en beschikbaarheid van inzet daar waar nodig

Bestaanszekerheid (BZK, SZW)

- Versterken relatie naar oa wonen, inkomen, schuldhulpverlening, inburgering (BZK, SZW en aldaar lopende programma's)
- Ontwikkelen bestuurlijk kader voor domein-overstijgend werken
- Inzet Doorbraakmethode

Administratieve lasten

Doel: eenvoudige uitvoering en meer inzicht in jeugdhulp

- Thema speelt al sinds 2015
- Voorstel is om tot verregaande vereenvoudiging te komen
- Zit een stevige taakstelling van 200-300 miljoen aan vast.
- In transitie vraagt dit veel van gemeenten, uiteindelijke resultaat zorgt voor meer grip en sturing.
- Maar ook een serieuze rol voor de aanbieders om bedrijfsvoering te optimaliseren en kosten terug te dringen.
- Winstpunt: biedt kansen tot sterkere sturing (grip) op jeugdhulpgebruik/-aanbod.

Regionalisering/regie op specialistische jeugdhulp

Overeenstemming

- Noodzaak tot vaste wettelijke afspraken over regionale samenwerking
- Meer regie en sturing op het totale zorglandschap
- Wijze waarop VWS inhoudelijke kaders in de wet opneemt

Geschil

- Wens van VWS om verplichte vergroting van 25 regio's op te leggen
- De wijze waarop de bovenregionale afstemming plaats vindt.
- Visie VNG: op niet vrijblijvende wijze kwalitatief doorontwikkelen van de BJ42 en monitoring daarvan op progressie met mogelijkheid 'aanspreken'

Regionalisering/regie op specialistische jeugdhulp (2)

Voorstel VNG:

- Maak inhoudelijke criteria voor regionale samenwerking en toets de huidige regio's daar aan. Indien vergroting nodig is, kan dat op basis van die criteria worden opgelegd.
- Werk uit voor welke vormen van jeugdhulp landelijke regie nodig is en maak daar bindende afspraken over -> zien dit vooral bij JZ+ en jeugdbescherming nu.

Vervolg:

- VWS en VNG zoeken naar een compromis waarin afspraken over regio's, landelijke inkoop en bovenregionale afstemming worden gemaakt.

Discussie:

- Bekostiging van de frictiekosten rondom de afbouw van residentiële jeugdhulp.

Onderhandelproces, tijdpad

Oorspronkelijk tijdpad op basis van Bestuurlijk overleg d.d. 8 mei c.q. 7 juli:

- i. September eerste grote onderhandelingen
- ii. Eind sept – begin oktober: consultatieronde
- iii. Oktober tweede ronde onderhandelingen
- iv. November: ondertekenen van de agenda door VNG-bestuur

Tijdpad staat onder spanning:

- Diverse inhoudelijke thema's behoeven nog uitwerking resp. keuzes (van de zijde van VWS)
- Afstemming VWS met andere departementen
- Nog onvoldoende zicht op 'cijfers'

Actueel tijdpad

- 6 sept: Informeel overleg delegatie Jeugd met Stas VWS
- Week 19 sept: BO-ronde 1 over Hervormingsagenda versie 1 + eerste verkenning financieel kader
- Weken 26 sept – 3 okt: bestuurlijke consultatie gemeentelijke inzet + versie 1 HVA
- 26 september/oktober: uitvoeringstoets
- Week 7 Nov: BO-ronde 2 over volledige conceptagenda en uitgewerkte bestuurlijke kader
- 2 dec: Onderhandelresultaat voorleggen aan de BALV
- Medio december: ondertekenen Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

8. Doorontwikkeling BJ42, gedachtenwisseling

Bouwstenen voor de veranderopgave

- Uitwisseling en verdieping van gemeentelijke inzichten, leren en ontwikkelen,
- Versterking van de onderlinge gemeentelijke samenwerking, ook op het gebied van leren en ontwikkelen,
- Versterking van de gezamenlijke bestuurs- en uitvoeringskracht,
- Risicobeheersing

Denkbare rol BJ-42

- Het stimuleren de benodigde veranderingen gezamenlijk te realiseren,
- het toetsen en duiden van resultaten binnen en tussen regio's (resp. over regio's heen),
- het signaleren van opvallende verschillen binnen en tussen regio's en het bevorderen van het onderling leren,
- het adviseren over de inzet van (extra) ondersteuningsaanbod ingeval van achterblijvende resultaten binnen en tussen regio's,
- het doen van aanbevelingen als resultaten achterblijven,
- het signaleren en articuleren van zaken die aandacht behoeven in het bestuurlijk overleg met het Rijk.

Besturing

- Geen aanpassing in de bestaande governance van de VNG; wel enige ‘experimenteer-ruimte’
 - **Regio’s**
 - Rol voorzitters van de BJ-42 : stimuleren van uitvoering agenda, inzichtelijk maken van best practices en onderling uitwisselen en leren binnen de 42 regio’s
 - Voorzitters tezamen vormen een kopgroep en hebben regelmatig overleg.
 - Resultaat: beeld van de afzonderlijke regio’s
 - **Landsdelen**
 - Per landsdeel wordt voorzitter aangezocht; deze vormen samen een kernteam
 - Rol: inzichtelijk maken van best practices en onderling uitwisselen tussen regio’s (ook over de grenzen van landsdelen heen), inzichtelijk maken van resultaten + articuleren issues voor bestuurlijk overleg Rijk/VNG,
 - Resultaat: samenhangend beeld van fungeren 42 regio’s/lokale overheid als zodanig.
- Zoveel mogelijk streven naar een personele unie tussen kopgroep en kernteam en DB/commissie ZJO en bestuur VNG vanwege uitgangspunt te werken vanuit de bestaande governance

Toerusting/Ondersteuning

- Bureau VNG:
 - Inventariseren/inzichtelijk maken van de gemeentelijke ondersteuningsbehoeften
 - Borgen van de behoeften in de agenda en bijbehorende initiatieven,
 - Het 'contracteren' van het ketenbureau/Platform,
 - Het zoeken van samenwerking met partijen die een rol in de ondersteuning kunnen bieden,
 - Verzorgen van eigen aanbod:
 - Informatievoorziening
 - Deskundigheidsbevordering
- Deskundigheidsbevordering
 - Startconferentie na vaststelling agenda
 - Leernetwerk/leiderschapsprogramma (3^e cyclus)
 - Workshops/Themabijeenkomsten
 - Stimuleren/ontwikkelen van een lerend netwerk (samenwerking, uitwisselen best practices, visitaties, intervisie)

Vragen voor de discussie

1. Hoe kijkt u naar de voorgestelde doorontwikkeling van de BJ-42:
 - Doelstellingen,
 - Wijze van invulling,
 - Hoe kan de J42 daarin goed worden betrokken?

2. Hoe kijkt u (met het voorstel als vertrekpunt) naar de (specifieke) ondersteuningsbehoeften (expertise, capaciteit)?

2. Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Crisismaatregelen GI's

Tijdlijn

- 16 mei brandbrief GI's
- Regiogesprekken voor zomerreces
- Uitwerken maatregelen in zomerreces
- 29 augustus accounthouders-overleg GI's
- 1 september consultatie accounthoudende wethouders GI's
- 5 september BO

- Medio september kamerbrief
- 13 oktober commissie ZJO

Crismaatregelen

1. Caseloadverlichting
2. Aanpassing tuchtrecht
3. Vergemakkelijken inschakelen passende jeugdhulp
4. Verminderen instroom
5. Aanpassing norm verantwoorde werktoedeling (SKJ)
6. Aanpassing certificering normenkader
7. Standaardisatie, registratie, gemeenschappelijke inkoop

Lopende maatregelen

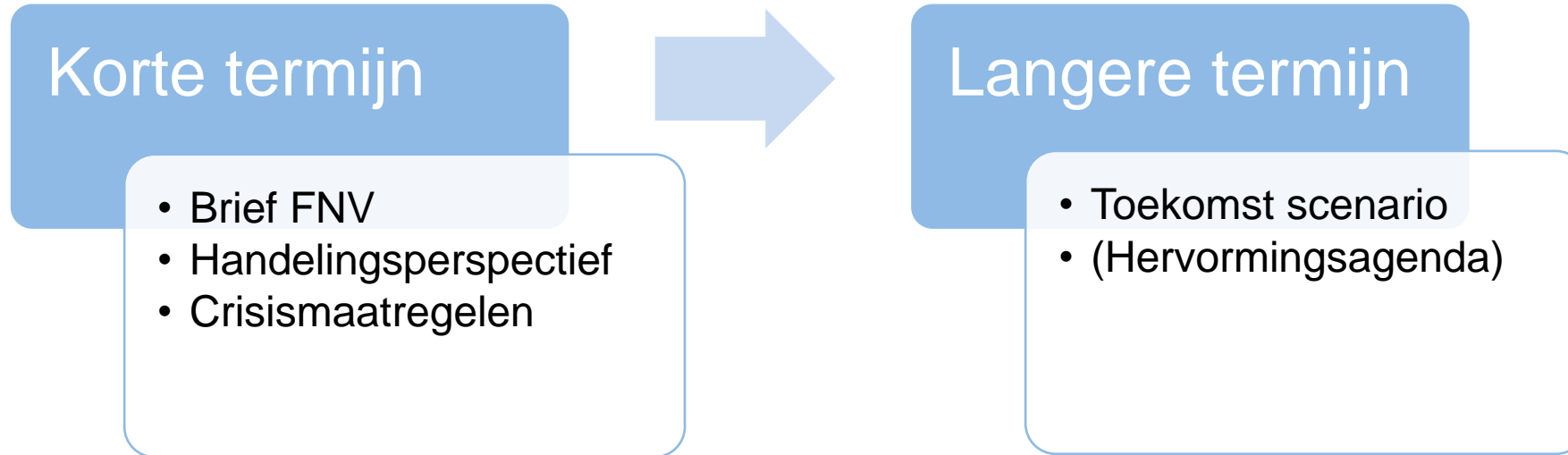
1. Kwaliteitskader en prestatiebeschrijvingen
2. Zij-instroom-regeling
3. Good practises aanpak JA

Standpunt VNG

- Belangrijke, positieve ontwikkeling dat het Rijk ook haar verantwoordelijkheid neemt;
- VNG spreekt intentie uit om samen te werken met Rijk.
- De aanpak van deze crisis staat niet los staat van de Hervormingsagenda en de uitgangspunten/ principes van de agenda. Inclusief de financiële principes.
- Reeds genomen maatregelen door gemeenten dienen meegewogen te worden.
- Crisisaanpak als begin van de invoering van het Toekomstscenario

Samenhang korte en langere termijn

De financiële impuls is ter ondersteuning van GI's, totdat de structurele maatregelen effect krijgen. Daarmee is de verwachting dat de financiële bijdrage van Rijk en gemeenten maximaal drie jaar nodig zal zijn en dat deze gedurende de looptijd kan worden afgebouwd.

Toekomstscenario

Besluiten bestuurlijk overleg 5 september

- Doelgroep bepaling 0-100
- Speelruimte: experimenteerkader & (experiment) wetgeving
- Versterken lokale teams
- Stappenplan
- Governance

3. Specifieke uitkering Jeugd

Wat is een specifieke uitkering

- Budget dat aan een door het Rijk gesteld doel besteed moet worden (geormerkt).
- Waarover gemeenten verantwoording aan het Rijk moeten afleggen.
- Het gaat vaak over collectieve functies.
- De algemene rekenkamer heeft geoordeeld dat de beleidsvrijheid van gemeenten wordt ingeperkt, waardoor een decentralisatie-uitkering geen passende wijze van financieren is en een specifieke uitkering van toepassing is.

Één uitkering voor jeugd

- Mogelijkheid om de beschikbare middelen rondom jeugdhulp meer te bundelen.
- Vooralsnog bundeling van de specifieke uitkering op de volgende thema's:
 - *Bovenregionale expertisenetwerken*
 - *Plaatsingscoördinatie JeugdzorgPlus*
 - *Academische functie van de vier academische behandelcentra.*
- Met gemeenten zijn er afspraken gemaakt over de specifieke besteding van de middelen.
- Mogelijkheid om thema's toe te voegen, afhankelijk van de opgaven
- September en oktober consultatie onder gemeenten over de inrichting van de specifieke uitkering.

4. Stand van Zaken wetsvoorstel Inzicht en Toezicht

- Positionering van de toezichtsfunctie bij de Nza (reeds in kamerbrieven aangekondigd)
- Ten opzichte van eerdere versies wordt het interbestuurlijk toezicht niet meer doorkruist
- Vroegsignalisering gericht nu op cruciale zorgvormen (in lijn met AmvB Zorgvormen)
- Reikwijdte van stelselonderzoek wel nog zeer breed, waar VNG ervoor pleit deze ook in lijn te brengen met AmvB Zorgvormen.
- Nieuwe werkafspraken nodig, afspraken van Draaiboek continuïteit worden niet in de wet opgenomen en 'scheidsrechterfunctie' van de JA vervalst.
- Bespreking in BO 19 september

5. Stand van zaken Geschillencommissie sociaal domein (GSD)

- Reeds akkoord in Cie ZJO over contractuele fase, vraag nog open over rol GSD in pre-contractuele fase.
- Uitgangspunt VNG op basis van covenant Cie ZJO: dekkende mogelijkheden creëren voor geschilbeslechting.
- Nader advies:
 - Voor aanbestedingen geen meerwaarde t.o.v. Commissie van Aanbestedingsexperts (CvAE): zelfde soort geschillenbeslechting.
 - Zowel aanbieders als gemeenten hebben behoefte aan duidelijkheid over routes: één toevoegen is dan dus niet wenselijk
 - Het mogelijke ‘voordeel’ van de optie van bindend adviseren bij de GSD gaat niet op:
 - Enerzijds kunnen partijen ook bij de CvAE al van te voren met elkaar afspreken dat zij de uitspraak van de CvAE als bindend zullen accepteren
 - Anderzijds kunnen door een besluit in de ALV gemeenten niet gedwongen worden om mee te werken aan geschilbeslechting die automatisch bindend is. Ook bij de GSD zullen gemeenten hier in een individuele casus aan de voorkant mee in moeten stemmen.

- Open House: kan soms onder CvAE opgepakt worden, soms niet (hangt af van af bepaalde artikelen van de Aanbestedingswet van toepassing zijn, of dat de Aanbestedingswet van toepassing is verklaard)
- Openstaand punt: subsidiering. In ieder geval niet wanneer bezwaar en beroep open staat. Mogelijk voor-fase.
- Belangrijkste vraag: CvAE altijd voorliggend maken, of bijv. voor open house GSD ook altijd bevoegd?

Proces:

Stuurgroep 13 sept

Cie ZJO 13 oktober

ALV 2 dec

Start cie: febr/mrt 2023

Symposium Pleegzorg en Gezinshuizen 20 april 2023

Wat? Gezamenlijke opdracht
Wetenschappelijke kennis
Inspirerende praktijkvoorbeelden
Ontmoeting
Dialoog en discussie

Wie? Jongeren
Pleegouders
Professionals
Beleidsmakers
Wetenschappers

Wat zou *jij* graag op het programma zien van dit symposium? Waar heb jij wat aan? Laat ons weten welke thema's belangrijk zijn voor jouw gemeente.

Vul deze korte vragenlijst in!

En reserveer alvast de datum in je agenda.

